

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ**

Кафедра педагогіки та психології

ПЕДАГОГІКА Фізичного Виховання

**ПРОГРАМА
дисципліни спеціалізації**

підготовки   бакалавр

галузь знань   01 Освіта-Педагогіка

спеціальність   014.11 Середня освіта (Фізична культура)

Навчальна програма з дисципліни «Педагогіка фізичного виховання» для студентів СВД за спеціальністю 014.11 Середня освіта (Фізична культура) ПП (заочна форма навчання)

Розробник: доцент, д. пед. наук.Мединський С.В.

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології

Протокол від “31”серпня 2018 року № 1
Завідувач кафедри педагогіки та психології

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Навчальна програма затверджена на засіданні Ради факультету Післядипломної та заочної освіти

Протокол від. “ _____ ” _____ 20__ року № _____

Голова _____ (підпис) (_____) (прізвище та ініціали)

Програма вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка фізичного виховання» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 017 Фізична культура і спорт.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є цілісне охоплення проблем педагогіки фізичного виховання і спорту; оволодіння майбутніми вчителями та тренерами теоретичними основами педагогічної науки й застосування її положень у фізичному вихованні та спорті, поглиблення професійних знань, практичних вмінь та навичок педагогічного забезпечення діяльності в сфері фізичного виховання і спорту, підготовки їх до свідомого оволодіння професійно-педагогічними вміннями та навичками.

Міждисциплінарні зв'язки: Педагогіка, історія педагогіки, психологія; педагогіка спорту, теорія і методика фізичного виховання, теорія спорту та підготовки спортсменів, риторика педагогічного спілкування.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів: Змістовий модуль 1. Загальні основи психології здоров'я і здорового способу життя.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Педагогіка фізичного виховання» є озброїти студентів знаннями про сучасні підходи до організації навчального процесу й застосовувати їх у власній педагогічній діяльності з метою підвищення ефективності навчального процесу й отримання високих освітніх результатів відповідно до вимог демократичного постіндустріального суспільства; озброїти студентів знаннями, вміннями і навичками роботи з дітьми за умов особистісно-орієнтованого виховання і навчання

1.2. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати: сутність професії вчителя; функції та значення вчителя в сучасному суспільстві; сутність і зміст педагогіки й педагогічних дисциплін; основні категорії педагогіки; системи розумового, морального, фізичного, трудового, естетичного виховання учнів; психолого-педагогічними особливостями формування рухових навичок; застосовувати теорію навчання в практиці фізичного виховання; дидактичні принципи в системі навчання руховим навичкам; обґрунтовувати обрані методи та засоби навчання в галузі фізичного виховання; навчитися обирати методи виховання згідно особливостям спортивної діяльності; особливості виховного процесу в роботі вчителя ФВ; основи планування тренувального процесу.

вміти: застосовувати отримані знання у процесі вивчення педагогічних дисциплін; організовувати навчальний процес; здійснювати вибір адекватних засобів і методів вирішення навчально-тренувальних завдань; застосовувати

сучасні методи, засоби, форми, технології навчання у фізичному вихованні; планувати та організовувати навчально-тренувальний процес; застосовувати отримані знання у виховному процесу під час роботи вчителя ФВ.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 45 годин / 1.5 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Загальні основи педагогіки фізичного виховання

Тема 1. Педагогіка фізичного виховання і спорту як наукова і навчальна дисципліна

Визначення базових понять дисципліни «Педагогіка спорту». Предмет і об'єкт навчальної дисципліни педагогіка спорту. Джерела та зв'язок педагогіки спорту з іншими науками і дисциплінами. Значення педагогіки спорту в системі підготовки спеціалістів галузі фізичного виховання і спорту. Педагогіка спорту як наукова дисципліна. Актуальні проблеми педагогіки спорту. Методологія досліджень в педагогіці спорту.

Тема 2. Принципи побудови процесу фізичного виховання та спорту. Засоби та методи фізкультурно-спортивної педагогічної діяльності.

Загальні принципи фізичного виховання та спорту. Педагогічні принципи фізичного виховання та спорту. Специфічні принципи фізичного виховання та спорту. Фізична вправа головний засіб фізичного виховання. Техніка фізичної вправи. Характеристики рухів. Значення оздоровчих сил докільця та гігієнічних чинників, як засобів фізичного виховання. Визначення терміну „методи” та їх класифікація. Засоби навчання. Загальні вимоги до підбору і виконання методів.

Тема 3. Рухові дії як предмет навчання.

Рухове уміння та навичка. Закономірності і механізми формування рухових вмінь і навичок. Відмінні риси рухових вмінь та навичок. Педагогічні основи процесу навчання руховим діям. Передумови та етапи навчання. Особистісно-діяльнісний підхід до організації навчального процесу. Зовнішня структура навчальної діяльності

Тема 4. Загальна характеристика фізичних якостей людини

Перенос рухових якостей. Засоби розвитку рухових якостей. Навантаження і відпочинок як компоненти методів вправи. Адаптація і компенсаторика як найважливіші закономірності розвитку рухових якостей. . Вплив природних гігієнічних чинників на ефективність розвитку рухових якостей.

Тема 5. Особливості змісту і методики проведення уроків з дітьми різного віку та стану здоров'я

Етапи фізичного виховання у сучасній школі. . Заняття з учнями, що мають відхилення у стані здоров'я

Тема 6. Планування і контроль роботи з фізичного виховання школярів
Технологія планування та його функції. Документи планування. Контроль навчального процесу

3. Рекомендована література

Основна:

- 1 Арнольд П. Соревновательный спорт, победа и воспитание / П. Арнольд // Гуманистическая теория и практика спорта : сборник. М.-Сургут : МГИУ, 2000.- Вып. III.-С. 131-148.
- 2 Бальсевич В.К. Обучение спортивным движениям / В.К. Бальсевич, В.А. Запорожанов. Киев, 1986. - С. 22-26.
- 3 Белорусова В.В. Воспитание в спорте / В.В. Белорусова. М. : Физкультура и спорт, 1974. - 115 с.
- 4 Боген М. Обучение двигательным действиям. М.:ФиС, 1985.
- 5 Бриль М.С. Отбор в спортивных играх / М.С. Бриль. М. : Физкультура и спорт, 1980. - 127 с. : ил.
- 6 Брянкин С.В. Спортивный отбор и ориентация : учебное пособие / С.В. Брянкин. Смоленск, 1977. - 68 с.
- 7 Булгакова Н.Ж. Отбор и подготовка юных пловцов / Н.Ж. Булгакова. -М. : Физкультура и спорт, 1986. 191 с.
- 8 Волков В.М. Спортивный отбор / В.М. Волков, В.П. Филин. М. : Физкультура и спорт, 1982. - 166 с.
- 9 Зациорский В.М. Проблема спортивной одаренности и отбор в спорте : направления и методология исследований / В.М. Зациорский и др. // Теория и практика физической культуры. 1973. - № 7. - С. 54-66.
- 10 Круцевич Т. Ю. Теорія і методика фізичного виховання: [підруч. Для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту] : у 2 т. / за ред. Т. Ю. Круцевич. - К.: Олімпійська література, 2008. - Т. 1.-391 с.; Т. 2. -366 с.
- 11 Круцевич Т.Ю., Воробьев М.И. Контроль в физическом воспитании детей, подростков и юношей:. – К.: “Поліграф-експрес”, 2005. –195 с.

- 12 Курамшин Ю. Ф. Засоби фізичного виховання / Ю. Ф. Курамшин // Теорія і методика фізичного виховання : [підр. для студ. ВНЗ фіз. виховання і спорту] – Київ, 2008 – 138 с.
- 13 Линець М. М. Основи методики розвитку рухових якостей : [навч. посіб. для фізкультурних вузів] / Линець М. М. – Л. : Штабар, 1997. – 207 с.
- 14 Майнберг Э Основные проблемы педагогики спорта /Э. Майнберг. М.: Аспект-Пресс ,1995. – 317с.
- 15 Матвеев Л.П. Общая теория спорта и её прикладные аспекты / Л.П. Матвеев. 4-е изд., испр. и доп. - СПб. : Лань, 2005. - 384 с. : ил.
- 16 Матвеев Л.П. Теория и методика физической культуры. Учеб.для ин-тов физ.культуры. М.: ФиС, - 1991. – 543с.
- 17 Папуша В. Г. Теорія і методика фізичного виховання у схемах і таблицях. Навчальний посібник. Тернопіль: «Підручники і посібники», 2010.
- 18 Келлер В.С. Система спортивных соревнований и соревновательная деятельность спортсмена / В.С. Келлер // Теория спорта. Киев : Вища школа, 1987.-С. 66-100.
- 19 Платонов В.Н. Теоретические аспекты отбора в современном спорте / В.Н. Платонов, В.А. Запорожанов // Отбор, контроль и прогнозирование в спортивной тренировке : сборник научных трудов. Киев : КГИФК, 1990.-С. 5-27.
- 20 Платонов В.П. Общая теория подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Учеб для студентов вузов физ.восп. и спорта / В.Н. Платонов. -К.: Олимпийская литература, 1997. – 584с.
- 21 Полякова Т.А. Спортивная ориентация детей младшего школьного возраста на основе информационного подхода : дис. . канд. пед. наук : 13.00.04 / Т.А. Полякова. М., 2008. - 134 с.
- 22 Развитие физических качеств / М. М. Булатова, М. М. Линец, В. Н. Платонов // Теория и методика физического воспитания : [учеб. для студ. высш. учеб. завед. физ. воспитания и спорта] / под ред. Т. Ю. Круцевич. – К. : Олимп. литература, 2003. – Т. 1, гл. 9. – С. 189 – 322.
- 23 Теорія і методика фізичного виховання. Підручник для вищих навчальних закладів фізичного виховання і спорту. К. Вид. «Олімпійська література», 2008. за ред. Т.Ю. Круцевич.
- 24 Тер-Ованесян А.А. Педагогика спорта / А.А. Тер-Ованесян. Киев : Здоровья, 1986. - 257 с.
- 25 Тер-Ованесян А.А., Тер-Ованесян И.А. Обучение в спорте. М.: Сов.спорт, 1992. – 192с.
- 26 Шиян Б.М., Папуша В.Г., Приступа Є.Н. Теорія фізичного виховання. – Львів, 1996. – 218 с.

Додаткова:

- 27 Ангерлейдер С. В поисках успеха (уроки побед)/ С. Ангерлейдер. –С.Пб. : Центр карьеры: 1999. - 192с.
- 28 Ашмарин Б.А. Теория и методика исследований в физическом воспитании / Б.А. Ашмарин М. : Физкультура и спорт, 1978. - 223 с.

- 29 Бабанский Ю.К. Оптимизация процесса обучения / Ю.К. Бабанский. -М. : Просвещение, 1987. 276 с.
- 30 Белинович В.В. Обучение в физическом воспитании. М.:ФиС, 1958.
- 31 Бернштейн Н.А. О построении движений /Н.А. Бернштейн. М.: Книга по Требованию, 2012. – 253с.
- 32 Бернштейн Н.А. Очередные проблемы физиологии активности // Проблемы кибернетики. Вып.6. М.:Физматгиз, 1961. – С.104-160.
- 33 Беспалько В.П. Программированное обучение: Дидактические основы. - М.: Высшая школа, 1970. – 300с.
- 34 Благущ П.К. К теории тестирования двигательных способностей / П.К. Благущ. М. : Физкультура и спорт, 1982. - 166 с.
- 35 Воронова В.І. Психологія спорту. Навчальний посібник. / В.І. Воронова. – К. : Олімпійська література, 2007. -298с.
- 36 Гаврилов Д.Н. Инновационные технологии диагностики психофизического состояния школьников : метод, рекомендации / Д.Н. Гаврилов, А.Г. Комков, А.В. Малинин; С.-Петербург. НИИ физкультуры. -СПб., 2005.-43 с.
- 37 Горбунов Г.Д. Психопедагогика спорта.М.:ФиС, 1986
- 38 Губа В.П. Основы распознавания раннего спортивного таланта : учеб. пособие для вузов физич. культуры / В.П. Губа. М. : Терра-Спорт, 2003.-208 с.
- 39 Гуськов С.И. Спорт и американская школа / С.И. Гуськов, Л.Б. Кофман. -М., 1995.- 159 с.
- 40 Дінейка К. Рух, дихання, психофізичне тренування. / К. Дінейка – К.: Здоров'я, 1988. – 176с.
- 41 Дорохов Р.Н. Методика раннего отбора и ориентации в спорте : учеб. пособие / Р.Н. Дорохов, В.П. Губа, В.Г. Петрухин. Смоленск, 1994. -86 с.
- 42 Ильин Е.П. Методологические аспекты изучения связи свойств нервной системы и темперамента с особенностями поведения и эффективностью деятельности / Е.П. Ильин // Теория и практика физической культуры. -1982. -№ 10.-С. 46-48.
- 43 Ильин Е.П. Мотивация и мотивы / Е.П. Ильин. СПб. : Питер, 2002. – 512с.
- 44 Ильин Е.П. Об адекватности понимания связей свойств нервной системы с эффективностью деятельности и поведением спортсменов / Е.П. Ильин // Теория и практика физической культуры. 1985. - № 6. -С. 52-54.
- 45 Ленк Г. Спорт как средство социального воспитания молодежи / Г. Ленк // Информационный вестник ВНИИФК. 1978. - № 23-24. - С. 6-8.
- 46 Макаренко А.С. Методика организации воспитательного процесса : в 8-ми т. / А.С. Макаренко М., 1983. - Т. 1. - С. 267-329.
- 47 Паршиков А.Т. Спорт и личность : методические рекомендации для детско-юношеских спортивных школ / А.Т. Паршиков, О.А. Мильштейн. М. : Советский спорт, 2008. - 48 с.
- 48 Пауткин А.В. Соматотипологический подход в прогностической оценке / А.В. Пауткин М.М. Самсонов, С.Д. Антонюк // Теория и практика физической культуры. 2007. - № 2. - С. 60-63.

- 49 Сергієнко Л.П. Тестування рухових здібностей школярів. –К.: В-во “Олімп. літ-ра”, 2001.-439 с.
- 50 Теорія і методика фізичного виховання : тестові завдання / укл. : Ю. Б. Ячнюк, І. О. Ячнюк,. – Чернівці. : Чернівецький нац. ун-т 2011. – 126 С.
- 51 Уэйнберг Р., Гоулд Д. Основы психологии спорта и физической культуры. К: Олимпийская литература, 1998. – 336с.
- 52 Физическое воспитание. Учебн. для студ. факульт. физ. культуры пед. ин-тов. Под общ ред. В.А.Головина, В.А.Маслякова, А.В.Коробкова. - М: Висш. школа, 1983, - 391 с.
- 53 Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Частина 1, 2. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. – 272 с.
- 54 Bayrnina I.I. The aftermath of early sports specialization for highly qualified swimmers / I.I. Bayrnina, S.M. Vaitsekhovskii // Fitness Sports Review International. 1992. - P. 132-133.
- 55 Bloom B.S. (Ed.). Developing talent in young people / B.S. Bloom (Ed.). -NY. : Ballantine, 1985. p. 76.

14. Інформаційні ресурси

- 1.<http://lib.sportedu.ru;>
- 2.<http://www.sportlib.ru;>
- 3.<http://www.narodvoley.ru.>

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять в усній та письмовій формах.

1. Опитування.
2. Перевірка завдань для самостійної роботи.
3. Перевірка матеріалів самопідготовки.
4. Виконання завдань практичних занять.

Підсумковий контроль – іспит.

Екзаменаційні вимоги

1. Що є предметом вивчення педагогіки спорту?
2. Назвіть науки які вивчають процес фізичного виховання.
3. Як педагогіка спорту взаємодіє з іншими науками, що вивчають цей процес?
4. Що вивчає педагогіка спорту як навчальна дисципліна?
5. Назвіть джерела виникнення і розвитку педагогіки спорту.
6. Дайте характеристику фізичної культури.
7. Дайте характеристику фізичного розвитку.
8. Дайте характеристику фізичного виховання.
9. Дайте характеристику спорту.

10. Дайте характеристику основним методам досліджень в педагогіці спорту.
11. Що розуміємо під «принципами фізичного виховання і спорту»?
12. Яка закономірність лежить в основі принципу свідомості і активності?
13. Назвіть шляхи реалізації принципу свідомості і активності, та дайте характеристику шляхів їх реалізації.
14. Яка закономірність лежить в основі принципу наочності?
15. Які види наочності Ви знаєте, та назвіть основні прийоми прямої та опосередкованої наочності.
16. Яка закономірність лежить в основі принципу доступності й індивідуалізації?
17. Які особливості учнів повинен враховувати вчитель у роботі з учнями?
18. Яка закономірність лежить в основі принципу систематичності?
19. Який матеріал з фізичного виховання можна вважати міцно засвоєним?
20. Назвіть найважливіший принцип фізичного виховання та спорту?
21. Що таке «рух», «рухова дія», «рухова діяльність»?
22. Дайте визначення поняття «фізична вправа».
23. Від яких факторів залежить ефективність застосування фізичних вправ?
24. Що Ви розумієте під «змістом» та «формою» фізичних вправ?
25. Дайте визначення поняттю «техніка» фізичних вправ.
26. Які компоненти техніки та фази виконання фізичних вправ Ви знаєте?
27. Що включають просторові характеристики техніки фізичних вправ?
28. Що включають часові та просторово-часові характеристики рухових дій?
29. Дайте визначення поняття «класифікація фізичних вправ», які класифікації Ви знаєте?
30. Назвіть природнокліматичні фактори, що впливають на ефект занять фізичними вправами.
31. Назвіть гігієнічні фактори, що впливають на ефективність занять фізичними вправами.
32. Дайте визначення понять «метод», «методичний прийом», «методика».
33. Які практичні методи Ви знаєте?
34. Дайте характеристику методу цілісного навчання вправ.
35. Дайте характеристику методу навчання вправ по частинах.
36. Дайте характеристику методу підвідних вправ.
37. Дайте характеристику ігрового методу.
38. Дайте характеристику змагального методу.
39. Яким вимогам повинна відповідати ігрова діяльність?
40. Дайте загальну характеристику методів тренування.
41. Характеризуйте методи безперервної вправи.
42. Характеризуйте методи інтервальної (повторної) вправи.
43. Характеризуйте комбіновані методи тренування.
44. Характеризуйте метод колового тренування.

45. Дайте характеристику методичного прийому вправління «з безпосередньою фізичною допомогою».
46. Дайте характеристику методичного прийому вправління «в обидва боки».
47. Характеризуйте методичні прийоми вправління « та «в імітації рухів».
48. Характеризуйте використання методу слова у фізичному вихованні.
49. Дайте характеристику методу демонстрації.
50. Яке значення у навчанні фізичних вправ мають технічні засоби навчання?
51. Які загальні вимоги ставляться до підбору і використання методів?
52. Розкрийте механізм вивчення фізичних вправ.
53. Які спеціальні фізкультурно-спортивні знання необхідно давати учням і яка їх методика є доцільною?
54. Дайте характеристику рухових умінь і навичок.
55. Розкрийте механізми формування рухових дій.
56. Дайте загальну характеристику структури процесу навчання фізичних вправ.
57. Охарактеризуйте перший етап навчання рухових дій.
58. Дайте характеристику другого етапу навчання фізичних вправ.
59. Дайте характеристику третього етапу навчання рухових дій.
60. Дайте загальну характеристику організації навчальної діяльності.
61. Дайте характеристику зовнішньої структури навчальної діяльності.
62. Що таке «фізичні якості» людини?
63. Яке їх значення в побуті, виробничій та спортивній діяльності?
64. Як Ви розумієте «перенос» фізичних якостей?
65. Дайте характеристику фізичних вправ як засобів вдосконалення фізичних якостей.
66. Що таке «фізичне навантаження»?
67. Які сторони навантаження Ви знаєте?
68. Дайте характеристику обсягу й інтенсивності навантаження.
69. Які процеси протікають в організмі людини в інтервалах відпочинку між вправами?
70. Які різновиди відпочинку залежно від його тривалості Ви знаєте?
71. Які існують різновиди відпочинку за характером його організації?
72. Розкрийте зміст поняття «адаптація організму до навантаження»
73. Як Ви розумієте єдність знань, розвитку фізичних здібностей, набуття умінь самостійно займатися фізичними вправами, засвоєння техніки рухових дій?
74. Чому в 1-4 класах виняткового значення треба надавати збагаченню рухового досвіду учнів? Як це доцільно робити?
75. Які основні завдання розв'язуються на другому і третьому етапах фізичного виховання в школі?
76. Які особливості Ви будете враховувати у роботі з дітьми, віднесеними до СМГ?
77. Які Ви знаєте особливості фізичного виховання дітей старшого шкільного віку, що навчаються в ССНЗ та СПТУ.
78. Що таке педагогічний контроль?
79. Які показники контролю вихідного рівня можливостей учнів?

- 80.Що передбачає контроль факторів, котрі впливають на учнів у процесі фізичного виховання?
- 81.Які критерії оцінки динаміки функціональних зрушень Ви знаєте?
- 82.Як Ви розумієте фізкультурний самоконтроль?
- 83.Що передбачає оперативно-поточний контроль?
- 84.Що передбачає цикловий та етапний контроль?

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ**

Кафедра педагогіки та психології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІКА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

підготовки   бакалавр

галузь знань   01 Освіта-Педагогіка

спеціальність   014.11 Середня освіта (Фізична культура)

Львів – 2018 рік

Робоча програма з дисципліни «Педагогіка фізичного виховання» для перепідготовки спеціалістів напрямку: *014.11 Середня освіта (Фізична культура)*

Розробник:

Професор кафедри педагогіки та психології, доктор педагогічних наук
Мединський Сергій Володимирович

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології

Протокол № 1 від “31” серпня 2018 року

Завідувач кафедри
педагогіки та психології _____

Соловйов В.Ф.

“31” серпня 2018 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 1.5		Дисципліна спеціалізації СВД	
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): <u>014.11 Середня освіта (Фізична культура)</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		ПП	ПП 1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 45		1-й	1-й
		Лекції	
перепідготовки згідно графіку проведення сесій	Рівень вищої освіти: бакалавр	.	12 год.
		Практичні, семінарські	
			4 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
			29год.
		Індивідуальні завдання: -	
Вид контролю: іспит			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Педагогіка фізичного виховання» є озброїти студентів знаннями про сучасні підходи до організації навчального процесу й застосовувати їх у власній педагогічній діяльності з метою підвищення ефективності навчального процесу й отримання високих освітніх результатів відповідно до вимог демократичного постіндустріального суспільства; озброїти студентів знаннями, вміннями і навичками роботи з дітьми за умов особистісно-орієнтованого виховання і навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати: сутність професії вчителя; функції та значення вчителя в сучасному суспільстві; сутність і зміст педагогіки й педагогічних дисциплін; основні категорії педагогіки; системи розумового, морального, фізичного, трудового, естетичного виховання учнів; психолого-педагогічними особливостями формування рухових навичок; застосовувати теорію навчання в практиці фізичного виховання; дидактичні принципи в системі навчання руховим навичкам; обґрунтовувати обрані методи та засоби навчання в галузі фізичного виховання; навчитися обирати методи виховання згідно особливостям спортивної діяльності; особливості виховного процесу в роботі вчителя ФВ; основи планування тренувального процесу.

вміти: застосовувати отримані знання у процесі вивчення педагогічних дисциплін; організувати навчальний процес; здійснювати вибір адекватних засобів і методів вирішення навчально-тренувальних завдань; застосовувати сучасні методи, засоби, форми, технології навчання у фізичному вихованні; планувати та організувати навчально-тренувальний процес; застосовувати отримані знання у виховному процесу під час роботи вчителя ФВ.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 45 годин / 1.5 кредитів ECTS.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1 Загальні основи педагогіки фізичного виховання

Тема 1. Педагогіка фізичного виховання і спорту як наукова і навчальна дисципліна

Визначення базових понять дисципліни «Педагогіка спорту». Предмет і об'єкт навчальної дисципліни педагогіка спорту. Джерела та зв'язок педагогіки спорту з іншими науками і дисциплінами. Значення педагогіки спорту в системі підготовки спеціалістів галузі фізичного виховання і спорту. Педагогіка спорту як наукова дисципліна. Актуальні проблеми педагогіки спорту. Методологія досліджень в педагогіці спорту.

Тема 2. Принципи побудови процесу фізичного виховання та спорту. Засоби та методи фізкультурно-спортивної педагогічної діяльності.

Загальні принципи фізичного виховання та спорту. Педагогічні принципи фізичного виховання та спорту. Специфічні принципи фізичного виховання та спорту. Фізична вправа головний засіб фізичного виховання. Техніка фізичної вправи. Характеристики рухів. Значення оздоровчих сил довкілля та гігієнічних чинників, як засобів фізичного виховання. Визначення терміну „методи” та їх класифікація. Засоби навчання. Загальні вимоги до підбору і виконання методів.

Тема 3. Рухові дії як предмет навчання.

Рухове уміння та навичка. Закономірності і механізми формування рухових вмінь і навичок. Відмінні риси рухових вмінь та навичок. Педагогічні основи процесу навчання руховим діям. Передумови та етапи навчання. Особистісно-діяльнісний підхід до організації навчального процесу. Зовнішня структура навчальної діяльності

Тема 4. Загальна характеристика фізичних якостей людини

Перенос рухових якостей. Засоби розвитку рухових якостей. Навантаження і відпочинок як компоненти методів вправи. Адаптація і компенсаторика як найважливіші закономірності розвитку рухових якостей. . Вплив природних гігієнічних чинників на ефективність розвитку рухових якостей.

Тема 5. Особливості змісту і методики проведення уроків з дітьми різного віку та стану здоров'я

Етапи фізичного виховання у сучасній школі. . Заняття з учнями, що мають відхилення у стані здоров'я

Тема 6. Планування і контроль роботи з Фізичного виховання школярів

Технологія планування та його функції. Документи планування. Контроль навчального процесу

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогіки фізичного виховання												
Тема 1. Педагогіка фізичного виховання і спорту як наукова і навчальна дисципліна.							7	2	1			4
Тема 2. Принципи побудови процесу фізичного виховання та спорту. Засоби та методи фізкультурно-спортивної педагогічної діяльності.							9	2	1			6
Тема 3. Рухові дії як предмет навчання							7	2				5
Тема 4. Загальна характеристика фізичних якостей.							9	2	1			6
Тема 5. Особливості змісту і методики проведення уроків з дітьми різного віку та стану здоров'я.							6	2				4
Тема 6. Планування і контроль роботи з фізичного виховання школярів							7	2	1			4
Разом за змістовим модулем 1							45	12	4			29

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми (Педагогіка)	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Педагогіка фізичного виховання і спорту як наукова і навчальна дисципліна		2
2.	Принципи побудови процесу фізичного виховання та спорту. Засоби та методи фізкультурно-спортивної педагогічної діяльності.		2

3.	Рухові дії як предмет навчання.		2
4.	Загальна характеристика фізичних якостей		2
5.	Особливості змісту і методики проведення уроків з дітьми різного віку та стану здоров'я		2
6.	Планування і контроль роботи з фізичного виховання школярів		2

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми (Педагогіка)	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Педагогіка фізичного виховання і спорту як наукова і навчальна дисципліна.		1
2.	Принципи побудови процесу фізичного виховання. Засоби та методи фізкультурно-спортивної педагогічної діяльності.		1
3.	Рухові дії як предмет навчання		
4.	Загальна характеристика фізичних якостей людини		1
5.	Особливості змісту і методики проведення уроків з дітьми різного віку та стану здоров'я.		
6.	Планування і контроль роботи з фізичного виховання школярів.		1

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми (Педагогіка)	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Педагогіка фізичного виховання як наукова і навчальна дисципліна		4
2.	Принципи побудови процесу фізичного виховання. Засоби та методи фізкультурно-спортивної педагогічної діяльності.		6
3.	Рухові дії як предмет навчання		5
4.	Загальна характеристика фізичних якостей людини.		6
5.	Особливості змісту і методики проведення уроків з дітьми різного віку та стану здоров'я		4
6.	Планування і контроль роботи з фізичного виховання школярів.		4

8. Перелік завдань для самостійної роботи

Вибір адекватних методів і засобів рішення навчально-тренувальних завдань.

Підготувати конспект з наступних питань: загальна характеристика методів навчання в спорті: практичні, словесні та наочні методи.

Загальна характеристика вправи як методу навчання. Основні методи вправи: рівномірна вправа, перемінна вправа, повторна вправа. Лінійний, коловий та академічний підходи. Ігрова форма. Допоміжні методи вправи.

Загальна характеристика словесних методів навчання. Наочні методи навчання: демонстрація і ілюстрація. Вимоги до застосування ілюстративних матеріалів. Засоби навчання. Допоміжні засоби і методи передачі інформації. Нетрадиційні засоби навчання. Музика в процесі навчання.

Співвідношення навчання техніці спортивних вправ в єдності з навчанням спортивній тактиці.

Підготувати конспект з наступних питань: спортивна тактика як мистецтво ведення спортивної боротьби. Її значення і сутність. Розподіл видів спорту на вісім груп: циклічні види в яких спортсмени змагаються на довгих і середніх дистанціях; циклічні види в яких спортсмени змагаються на коротких дистанціях; індивідуальні циклічні види в яких результати визначаються об'єктивними показниками (стрибки і метання, важка атлетика); ациклічні види в яких результат визначається візуально; одноборства; командні спортивні ігри; види в яких спортсмен взаємодіє з тваринами або технічними засобами; багатоборства.

Фактори, що впливають на спортивну тактику. Забезпечення тактичної підготовленості в одноборствах і ігрових видах; в командних спортивних іграх; видах спорту з участю двох і більше спортсменів та відсутністю безпосереднього контакту з супротивником; в циклічних видах; методичні рекомендації по навчанню спортивній тактиці у всіх видах спорту.

9. Методи контролю

В процесі вивчення дисципліни «Педагогіка фізичного виховання» здійснюється:

- **поточний контроль** у вигляді опитування, оцінки завдань самостійної роботи, та участі студентів у дискусіях.
- **підсумковий контроль** – іспит проводиться в усній формі за екзаменаційними білетами.

Кількість модулів – 1

Кількість балів – 100

Підсумкова форма контролю – **Іспит**

10. Екзаменаційні вимоги

1. Що є предметом вивчення педагогіки фізичного виховання?
2. Назвіть науки які вивчають процес фізичного виховання.
3. Як педагогіка спорту взаємодіє з іншими науками, що вивчають цей процес?
4. Що вивчає педагогіка спорту як навчальна дисципліна?
5. Назвіть джерела виникнення і розвитку педагогіки спорту.
6. Дайте характеристику фізичної культури.
7. Дайте характеристику фізичного розвитку.
8. Дайте характеристику фізичного виховання.
9. Дайте характеристику спорту.
10. Дайте характеристику основним методам досліджень в педагогіці спорту.
11. Що розуміємо під «принципами фізичного виховання і спорту»?
12. Яка закономірність лежить в основі принципу свідомості і активності?
13. Назвіть шляхи реалізації принципу свідомості і активності, та дайте характеристику шляхів їх реалізації.
14. Яка закономірність лежить в основі принципу наочності?
15. Які види наочності Ви знаєте, та назвіть основні прийоми прямої та опосередкованої наочності.
16. Яка закономірність лежить в основі принципу доступності й індивідуалізації?
17. Які особливості учнів повинен враховувати вчитель у роботі з учнями?
18. Яка закономірність лежить в основі принципу систематичності?

19. Який матеріал з фізичного виховання можна вважати міцно засвоєним?
20. Назвіть найважливіший принцип фізичного виховання та спорту?
21. Що таке «рух», «рухова дія», «рухова діяльність»?
22. Дайте визначення поняття «фізична вправа».
23. Від яких факторів залежить ефективність застосування фізичних вправ?
24. Що Ви розумієте під «змістом» та «формою» фізичних вправ?
25. Дайте визначення поняттю «техніка» фізичних вправ.
26. Які компоненти техніки та фази виконання фізичних вправ Ви знаєте?
27. Що включають просторові характеристики техніки фізичних вправ?
28. Що включають часові та просторово-часові характеристики рухових дій?
29. Дайте визначення поняття «класифікація фізичних вправ», які класифікації Ви знаєте?
30. Назвіть природно-кліматичні фактори, що впливають на ефект занять фізичними вправами.
31. Назвіть гігієнічні фактори, що впливають на ефективність занять фізичними вправами.
32. Дайте визначення понять «метод», «методичний прийом», «методика».
33. Які практичні методи Ви знаєте?
34. Дайте характеристику методу цілісного навчання вправ.
35. Дайте характеристику методу навчання вправ по частинах.
36. Дайте характеристику методу підвідних вправ.
37. Дайте характеристику ігрового методу.
38. Дайте характеристику змагального методу.
39. Яким вимогам повинна відповідати ігрова діяльність?
40. Дайте загальну характеристику методів тренування.
41. Характеризуйте методи безперервної вправи.
42. Характеризуйте методи інтервальної (повторної) вправи.
43. Характеризуйте комбіновані методи тренування.
44. Характеризуйте метод колового тренування.
45. Дайте характеристику методичного прийому вправління «з безпосередньою фізичною допомогою».
46. Дайте характеристику методичного прийому вправління «в обидва боки».
47. Характеризуйте методичні прийоми вправління « та «в імітації рухів».
48. Характеризуйте використання методу слова у фізичному вихованні.
49. Дайте характеристику методу демонстрації.
50. Яке значення у навчанні фізичних вправ мають технічні засоби навчання?
51. Які загальні вимоги ставляться до підбору і використання методів?
52. Розкрийте механізм вивчення фізичних вправ.
53. Які спеціальні фізкультурно-спортивні знання необхідно давати учням і яка їх методика є доцільною?
54. Дайте характеристику рухових умінь і навичок.
55. Розкрийте механізми формування рухових дій.
56. Дайте загальну характеристику структури процесу навчання фізичних вправ.
57. Охарактеризуйте перший етап навчання рухових дій.

58. Дайте характеристику другого етапу навчання фізичних вправ.
59. Дайте характеристику третього етапу навчання рухових дій.
60. Дайте загальну характеристику організації навчальної діяльності.
61. Дайте характеристику зовнішньої структури навчальної діяльності.
62. Що таке «фізичні якості» людини?
63. Яке їх значення в побуті, виробничій та спортивній діяльності?
64. Як Ви розумієте «перенос» фізичних якостей?
65. Дайте характеристику фізичних вправ як засобів вдосконалення фізичних якостей.
66. Що таке «фізичне навантаження»?
67. Які сторони навантаження Ви знаєте?
68. Дайте характеристику обсягу й інтенсивності навантаження.
69. Які процеси протікають в організмі людини в інтервалах відпочинку між вправами?
70. Які різновиди відпочинку залежно від його тривалості Ви знаєте?
71. Які існують різновиди відпочинку за характером його організації?
72. Розкрийте зміст поняття «адаптація організму до навантаження».
73. Як Ви розумієте єдність знань, розвитку фізичних здібностей, набуття умінь самостійно займатися фізичними вправами, засвоєння техніки рухових дій?
74. Чому в 1-4 класах виняткового значення треба надавати збагаченню рухового досвіду учнів? Як це доцільно робити?
75. Які основні завдання розв'язуються на другому і третьому етапах фізичного виховання в школі?
76. Які особливості Ви будете враховувати у роботі з дітьми, віднесеними до СМГ?
77. Які Ви знаєте особливості фізичного виховання дітей старшого шкільного віку, що навчаються в ССНЗ та СПТУ.
78. Що таке педагогічний контроль?
79. Які показники контролю вихідного рівня можливостей учнів?
80. Що передбачає контроль факторів, котрі впливають на учнів у процесі фізичного виховання?
81. Які критерії оцінки динаміки функціональних зрушень Ви знаєте?
82. Як Ви розумієте фізкультурний самоконтроль?
83. Що передбачає оперативно-поточний контроль?
84. Що передбачає цикловий та етапний контроль?

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Форма навчання	Сума						Підсумковий контроль (іспит)	100
	T1	T2	T3	T4	T5	T6		
	Денна (усього балів)							
Опитування на семінарських заняттях								
Конспекти самопідготовки до лекційних занять								
Самостійна робота до семінарських занять								
Заочна (усього балів)	0-8	0-10	0-8	0-8	0-8	8		
Опитування на семінарських заняттях	0-2	0-2		0-2	0-2			
Конспекти самопідготовки до лекційних занять	0-5	0-5	0-5	0-5	0-5	0-5		
Самостійна робота до семінарських занять	0-1	0-3	0-3	0-1	0-1	0-3		

Критерії оцінки знань студентів у національній та рейтинговій системах оцінювання:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	<i>A</i>	відмінно	зараховано
82-89	<i>B</i>	добре	
74-81	<i>C</i>		
64-73	<i>D</i>	задовільно	
60-63	<i>E</i>		
35-59	<i>F_x</i>	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	<i>F</i>	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

За результатами всіх набраних балів кожному студентові виставляється кількість балів від 0 до 100, оцінка за чотирибальною національною шкалою і за шкалою ECTS.

При здачі іспиту студент отримає позитивну оцінку, якщо він набрав в середньому 18 і більше балів з кожної дисципліни, в подальшому він складає іспит в усній формі за білетом і додатково набирає від 0 до 50 балів. За результатами складання іспиту виводиться підсумкова оцінка шляхом додавання отриманих балів упродовж семестру та оцінки на іспиті.

12. Методичне забезпечення

11.1. Тексти лекцій.

11.2. Плани семінарських занять.

11.3. Розробки завдань, які винесені на самостійну роботу.

Рекомендована література

Основна:

- 1 Арнольд П. Соревновательный спорт, победа и воспитание / П. Арнольд // Гуманистическая теория и практика спорта : сборник. М.-Сургут : МГИУ, 2000.- Вып. III.-С. 131-148.
- 2 Бальсевич В.К. Обучение спортивным движениям / В.К. Бальсевич, В.А. Запорожанов. Киев, 1986. - С. 22-26.
- 3 Белорусова В.В. Воспитание в спорте / В.В. Белорусова. М. : Физкультура и спорт, 1974. - 115 с.
- 4 Боген М. Обучение двигательным действиям. М.: ФиС, 1985.
- 5 Бриль М.С. Отбор в спортивных играх / М.С. Бриль. М. : Физкультура и спорт, 1980. - 127 с. : ил.
- 6 Брянкин С.В. Спортивный отбор и ориентация : учебное пособие / С.В. Брянкин. Смоленск, 1977. - 68 с.
- 7 Булгакова Н.Ж. Отбор и подготовка юных пловцов / Н.Ж. Булгакова. -М. : Физкультура и спорт, 1986. 191 с.
- 8 Волков В.М. Спортивный отбор / В.М. Волков, В.П. Филин. М. : Физкультура и спорт, 1982. - 166 с.
- 9 Зациорский В.М. Проблема спортивной одаренности и отбор в спорте : направления и методология исследований / В.М. Зациорский и др. // Теория и практика физической культуры. 1973. - № 7. - С. 54-66.

- 10 Круцевич Т. Ю. Теорія і методика фізичного виховання: [підруч. Для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту] : у 2 т. / за ред. Т. Ю. Круцевич. - К.: Олімпійська література, 2008. - Т. 1.-391 с.; Т. 2. -366 с.
- 11 Круцевич Т.Ю., Воробьев М.И. Контроль в физическом воспитании детей, подростков и юношей: - К.: "Поліграф-експрес", 2005. -195 с.
- 12 Курамшин Ю. Ф. Засоби фізичного виховання / Ю. Ф. Курамшин // Теорія і методика фізичного виховання методика фізичного виховання : [підр. для студ. ВНЗ фіз. виховання і спорту] – Київ, 2008 – 138 с.
- 13 Линець М. М. Основи методики розвитку рухових якостей : [навч. посіб. для фізкультурних вузів] / Линець М. М. – Л. : Штабар, 1997. – 207 с.
- 14 Майнберг Э Основные проблемы педагогики спорта /Э. Майнберг. М.: Аспект-Пресс ,1995. – 317с.
- 15 Матвеев Л.П. Общая теория спорта и её прикладные аспекты / Л.П. Матвеев. 4-е изд., испр. и доп. - СПб. : Лань, 2005. - 384 с. : ил.
- 16 Матвеев Л.П. Теория и методика физической культуры. Учеб.для ин-тов физ.культуры. М.: ФиС, - 1991. – 543с.
- 17 Папуша В. Г. Теорія і методика фізичного виховання у схемах і таблицях. Навчальний посібник. Тернопіль: «Підручники і посібники», 2010.
- 18 Келлер В.С. Система спортивных соревнований и соревновательная деятельность спортсмена / В.С. Келлер // Теория спорта. Киев : Вища школа, 1987.-С. 66-100.
- 19 Платонов В.Н. Теоретические аспекты отбора в современном спорте / В.Н. Платонов, В.А. Запорожанов // Отбор, контроль и прогнозирование в спортивной тренировке : сборник научных трудов. Киев : КГИФК, 1990.-С. 5-27.
- 20 Платонов В.П. Общая теория подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Учеб для студентов вузов физ.восп. и спорта / В.Н. Платонов. -К.: Олимпийская литература, 1997. – 584с.
- 21 Полякова Т.А. Спортивная ориентация детей младшего школьного возраста на основе информационного подхода : дис. . канд. пед. наук : 13.00.04 / Т.А. Полякова. М., 2008. - 134 с.
- 22 Развитие физических качеств / М. М. Булатова, М. М. Линец, В. Н. Платонов // Теория и методика физического воспитания : [учеб. для студ. высш. учеб. завед. физ. воспитания и спорта] / под ред. Т. Ю. Круцевич. – К. : Олимп. литература, 2003. – Т. 1, гл. 9. – С. 189 – 322.
- 23 Теорія і методика фізичного виховання. Підручник для вищих навчальних закладів фізичного виховання і спорту. К. Вид. «Олімпійська література», 2008. за ред. Т.Ю. Круцевич.
- 24 Тер-Ованесян А.А. Педагогика спорта / А.А. Тер-Ованесян. Киев : Здоровья, 1986. - 257 с.
- 25 Тер-Ованесян А.А., Тер-Ованесян И.А. Обучение в спорте. М.: Сов.спорт, 1992. – 192с.
- 26 Шиян Б.М., Папуша В.Г., Приступа Є.Н. Теорія фізичного виховання. – Львів, 1996. – 218 с.

Додаткова:

- 27 Ангерлейдер С. В поисках успеха (уроки побед)/ С. Ангерлейдер. –С.Пб. : Центр карьеры: 1999. - 192с.
- 28 Ашмарин Б.А. Теория и методика исследований в физическом воспитании / Б.А. Ашмарин М. : Физкультура и спорт, 1978. - 223 с.
- 29 Бабанский Ю.К. Оптимизация процесса обучения / Ю.К. Бабанский. -М. : Просвещение, 1987. 276 с.
- 30 Белинович В.В. Обучение в физическом воспитании. М.:ФиС, 1958.
- 31 Бернштейн Н.А. О построении движений /Н.А. Бернштейн. М.: Книга по Требованию, 2012. – 253с.
- 32 Бернштейн Н.А. Очередные проблемы физиологии активности // Проблемы кибернетики. Вып.6. М.:Физматгиз, 1961. – С.104-160.
- 33 Беспалько В.П. Программированное обучение: Дидактические основы. - М.: Высшая школа, 1970. – 300с.
- 34 Благуш П.К. К теории тестирования двигательных способностей / П.К. Благуш. М. : Физкультура и спорт, 1982. - 166 с.
- 35 Воронова В.І. Психологія спорту. Навчальний посібник. / В.І. Воронова. – К. : Олімпійська література, 2007. -298с.
- 36 Гаврилов Д.Н. Инновационные технологии диагностики психофизического состояния школьников : метод, рекомендации / Д.Н. Гаврилов, А.Г. Комков, А.В. Малинин; С.-Петербург. НИИ физкультуры. -СПб., 2005.-43 с.
- 37 Горбунов Г.Д. Психопедагогика спорта.М.:ФиС, 1986
- 38 Губа В.П. Основы распознавания раннего спортивного таланта : учеб. пособие для вузов физич. культуры / В.П. Губа. М. : Терра-Спорт, 2003.-208 с.
- 39 Гуськов С.И. Спорт и американская школа / С.И. Гуськов, Л.Б. Кофман. -М., 1995.- 159 с.
- 40 Дінейка К. Рух, дихання, психофізичне тренування. / К. Дінейка – К.: Здоров'я, 1988. – 176с.
- 41 Дорохов Р.Н. Методика раннего отбора и ориентации в спорте : учеб. пособие / Р.Н. Дорохов, В.П. Губа, В.Г. Петрухин. Смоленск, 1994. -86 с.
- 42 Ильин Е.П. Методологические аспекты изучения связи свойств нервной системы и темперамента с особенностями поведения и эффективностью деятельности / Е.П. Ильин // Теория и практика физической культуры. -1982. -№ 10.-С. 46-48.
- 43 Ильин Е.П. Мотивация и мотивы / Е.П. Ильин. СПб. : Питер, 2002. – 512с.
- 44 Ильин Е.П. Об адекватности понимания связей свойств нервной системы с эффективностью деятельности и поведением спортсменов / Е.П. Ильин // Теория и практика физической культуры. 1985. - № 6. -С. 52-54.
- 45 Ленк Г. Спорт как средство социального воспитания молодежи / Г. Ленк // Информационный вестник ВНИИФК. 1978. - № 23-24. - С. 6-8.
- 46 Макаренко А.С. Методика организации воспитательного процесса : в 8-ми т. / А.С. Макаренко М., 1983. - Т. 1. - С. 267-329.

- 47 Паршиков А.Т. Спорт и личность : методические рекомендации для детско-юношеских спортивных школ / А.Т. Паршиков, О.А. Мильштейн. М. : Советский спорт, 2008. - 48 с.
- 48 Пауткин А.В. Соматотипологический подход в прогностической оценке / А.В. Пауткин М.М. Самсонов, С.Д. Антонюк // Теория и практика физической культуры. 2007. - № 2. - С. 60-63.
- 49 Сергієнко Л.П. Тестування рухових здібностей школярів. –К.: В-во “Олімп. літ-ра”, 2001.-439 с.
- 50 Теорія і методика фізичного виховання : тестові завдання / укл. : Ю. Б. Ячнюк, І. О. Ячнюк,. – Чернівці. : Чернівецький нац. ун-т 2011. – 126 С.
- 51 Уэйнберг Р., Гоулд Д. Основы психологии спорта и физической культуры. К: Олимпийская литература, 1998. – 336с.
- 52 Физическое воспитание. Учебн. для студ. факульт. физ. культуры пед. ин-тов. Под общ ред. В.А.Головина, В.А.Маслякова, А.В.Коробкова. - М: Висш. школа, 1983, - 391 с.
- 53 Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Частина 1, 2. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. – 272 с.
- 54 Bayrnina I.I. The aftermath of early sports specialization for highly qualified swimmers / I.I. Bayrnina, S.M. Vaitsekhovskii // Fitness Sports Review International. 1992. - P. 132-133.
- 55 Bloom B.S. (Ed.). Developing talent in young people / B.S. Bloom (Ed.). -NY. : Ballantine, 1985. p. 76.

14. Інформаційні ресурси

- 1.<http://lib.sportedu.ru>;
- 2.<http://www.sportlib.ru>;
- 3.<http://www.narodvoley.ru>.